

ورود رشته طبیعت‌گردی به مدارس و دانشگاه‌ها

دلبر توکلی

متخصصان و پژوهشگران ذی‌صلاح در واحدهای آموزشی مرتبط در کشور، کارگروه‌های تخصصی در مرکز مطالعات و پژوهش‌های طبیعت‌گردی شکل خواهد گرفت.

همکاری دانشگاه تهران و کمیته ملی طبیعت‌گردی در برپایی همایش‌های علمی و تخصصی، انتشار یافته‌های آموزشی و پژوهشی در مجلات علمی پژوهشی و کتب علمی معتبر، برگزاری جشنواره سراسری پایان‌نامه‌های دانشجویی در زمینه طبیعت‌گردی ایران، برپایی دوره‌های آموزش ضمن خدمت، کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های کوتاه مدت مرتبط با اکوتوریسم، فراهم‌آوری تسهیلات جهت برگزاری تورهای علمی دانشجویی با هدف آشنایی با قابلیت‌های طبیعت‌گردی از دیگر مفاد این تفاهم‌نامه است.

از سوی دیگر اعلام کرده است روابط عمومی کمیته ملی طبیعت‌گردی گزارش عملکرد شورای برنامه‌ریزی آموزشی اکوتوریسم را به شرح زیر:

با توجه به اهمیت آموزش و فرهنگ‌سازی در فرایند توسعه طبیعت‌گردی در کشور که در سند ملی توسعه و مدیریت طبیعت‌گردی کشور، در قالب تدوین دو استراتژی توسعه منابع انسانی و ترویج و اشاعه فرهنگ طبیعت‌گردی آماده شده است، شورای برنامه‌ریزی آموزشی اکوتوریسم با همکاری معاونت امور فرهنگی و با حضور بخش خصوصی، صاحب‌نظران و موسسات آموزشی در کمیته ملی طبیعت‌گردی تشکیل شد. اهداف شورای مذکور از این قرار است:

۱- سیاست‌گذاری در بخش آموزش‌های همگانی و تخصصی طبیعت‌گردی در سطوح مختلف

۲- ارتقاء آموزش در بخش طبیعت‌گردی

۳- برنامه‌ریزی برای استفاده از ظرفیت تمام بخش‌ها برای تحقق اهداف آموزش‌های طبیعت‌گردی

۴- اتخاذ تصمیمات جهت هماهنگی با دستگاه‌های ذیربط از جمله سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری و وزارت آموزش و پرورش

۵- سیاست‌گذاری و تبیین آموزش نیروی انسانی مورد نیاز بخش طبیعت‌گردی

اگر چه کمیته ملی طبیعت‌گردی با تدوین سند ملی گامی موثر در این حوزه برداشته است اما بر خلاف آن که کشورمان دارای منابع غنی طبیعت‌گردی است به دلیل بی‌مهری‌هایی که در گذشته به این حوزه شده با نبود نیروی آموزش دیده در این حوزه مواجه هستیم. البته درگفت‌وگویی نشریه طبیعت‌گردی با اساتید دانشگاهی و دست‌اندرکاران آموزش، نوید داده‌اند که به زودی طبیعت‌گردی به رشته‌های تحصیلی در مقاطع مختلف راه پیدا می‌کند.

علیرضا ارجمندی مدیر کل آموزش سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با اشاره به اینکه رسانه‌ها می‌توانند پیوند بین بخش آموزش سازمان و موسسات دولتی باشند از راه‌اندازی رشته طبیعت‌گردی در مقطع کارودانش خبر می‌دهد و می‌گوید: در حال حاضر بی‌گیر ورود رشته طبیعت‌گردی در مقطع کارودانش هستیم و با مشکلی روبه‌رو نشدیم. تنها مشکل مالی داریم که اگر کمیته ملی طبیعت‌گردی بودجه مختصری در اختیار قرار دهد می‌توان از سال آینده تحصیلی در این رشته پذیرش محصل داشته باشیم.

او که خود چند ماهی است بر این مسئولیت قرار گرفته است همچنین از ورود رشته طبیعت‌گردی در دانشگاه جامع علمی کاربردی نوید می‌دهد و در این خصوص می‌گوید: ورود پنج رشته در حوزه گردشگری را به این دانشگاه پیشنهاد دادیم که راهنمایی تور یکی از آنهاست و شامل طبیعت‌گردی هم می‌شود.

وی معتقد است که توسعه طبیعت‌گردی با نیروی متخصص امکان‌پذیر است و غیر از این باید فقط شعار داد. او همچنین از راه‌اندازی کتابخانه مجازی در حوزه بین‌الملل خبر می‌دهد و می‌گوید: با راه‌اندازی این کتابخانه مجازی افراد علاقمند به طبیعت‌گردی هم می‌توانند به منابع و مطالب مورد نیاز خود دست پیدا کنند.

ارجمندی درخواست معاونت گردشگری مبنی بر تربیت هزار راهنما را موثر در بالا رفتن آمار نیروهای آموزش در طبیعت‌گردی می‌داند و می‌گوید: بناداریم آموزش در این بخش را به موسسات خصوصی واگذار کنیم و برای کمک به این موسسات آموزشی از معاونت سرمایه‌گذاری سازمان درخواست کردیم تا وام‌های با بهره کم به آنها هم تعلق بگیرد.

اما مهم‌ترین رویداد در حوزه طبیعت‌گردی امضا تفاهم‌نامه میان کمیته ملی طبیعت‌گردی و دانشگاه تهران بود که با اجرایی شدن آن موج تازه‌ای در حوزه آموزش طبیعت‌گردی ایجاد می‌شود.

بر اساس این تفاهم‌نامه که به امضای آرش کوشا دبیر کمیته ملی طبیعت‌گردی و دکتر محمد جعفری معاون پژوهش و فناوری دانشگاه تهران رسیده است فعالیت‌های مشترک علمی و پژوهشی در جهت توسعه پایدار اکوتوریسم و نیز تربیت نیروی انسانی متخصص در این عرصه صورت خواهد گرفت.

در این تفاهم‌نامه آمده است: دانشکده‌های منابع طبیعی، محیط زیست، مدیریت، جغرافیا، علوم اجتماعی، فنی و پردیس هنرهای زیبا در راه‌اندازی و فعالیت‌های مرکز مشارکت خواهند داشت و به منظور سیاست‌گذاری فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و اجرایی طبیعت‌گردی با مشارکت تمامی

- ۶- اتخاذ تمهیدات و راه کارهای لازم برای توسعه منابع انسانی مورد نیاز بخش طبیعت گردی به همین منظور آقای مرتضی احمدی، مدیر کل دفتر برنامه ریزی آموزشی به عنوان مسئول و آقای محمد علی فیاضی، معاون کمیته ملی طبیعت گردی به عنوان دبیر شورا انتخاب گردیدند. همچنین آقایان امید شیوا، مازیار نیازمند، آرمین حدیقی، زاهد قادری و نیز نمایندگان موسسات خصوصی اکوتور، آوای طبیعت پایدار و موسسه فرهنگی طبیعت به عنوان اعضای شورای برنامه ریزی آموزشی اکوتوریسم مشخص شدند. لازم به ذکر است که در حال حاضر است آقای ارجمندی، مدیر کل جدید دفتر برنامه ریزی آموزشی سازمان، ریاست شورا را بر عهده دارند.
- اهم مصوبات شورای برنامه ریزی آموزشی اکوتوریسم:
- ۱- تدوین آیین نامه شورای برنامه ریزی آموزشی اکوتوریسم
 - ۲- تعیین محورهای اصلی دستور کار شورا
 - ۳- بررسی گزارش تدوین استراتژی توسعه منابع انسانی در سند ملی طبیعت گردی
 - ۴- ارائه طرح های پژوهشی از سوی موسسات فعال در بخش آموزش
 - ۵- نهایی سازی سرفصل های همایش آموزشی زنجان
 - ۶- ایجاد ارتباط و برقراری مکاتبات بین المللی با صاحب نظران و اساتید حوزه اکوتوریسم
 - ۷- تدوین و نهایی سازی دوره های کوتاه مدت آموزش راهنمایان طبیعت گردی
 - ۸- حضور نمایندگان محترم سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری به عنوان اعضا جدید، در جلسات شورای برنامه ریزی آموزشی
 - ۹- ارائه گزارش نمایندگان محترم سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری در خصوص فعالیت های مراکز آموزشی خود، رشته های موجود و آموزش های آکادمیک رسمی و ضمن خدمت برگزار شده و در حال انجام.
 - ۱۰- تصویب کلیات برگزاری اولین و دومین همایش آموزشی کارشناسان طبیعت گردی سراسر کشور
 - ۱۱- تصویب طرح های ارائه شده از سوی موسسات خصوصی فعال در امر آموزش
 - ۱۲- تهیه پیش نویس برنامه های آموزشی مناطق پنج گانه توسط موسسه آوای طبیعت پایدار و تعیین وظایف مناطق در خصوص موارد اجرایی آن
 - ۱۳- تصویب طرح ارائه شده از سوی آقای محرابی در خصوص دوره آموزشی رفتینگ با حضور اساتید
- دعوت شده از کشور نپال
- ۱۴- تصویب طرح ارائه شده از سوی انجمن علمی دانشجویان دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران
 - ۱۵- تصویب طرح برگزاری دوره آموزشی مدیران سازمان بر اساس شرح وظایف و مهارت های مورد نیاز
 - ۱۶- مقرر شد پس از انجام هماهنگی های لازم، در جلسه ای مشترک مابین دفتر برنامه ریزی آموزشی، کمیته ملی طبیعت گردی و اداره کل استانداردسازی مشکلات موسسات خصوصی مشخص گردد.
 - ۱۷- تصویب کلیات طرح سمینارهای آموزشی تخصصی اکوتوریسم مناطق کشور
 - ۱۸- تشکیل کمیته تخصصی شورای برنامه ریزی آموزشی با هدف بررسی تخصصی طرح ها
 - ۱۹- تهیه و تنظیم فرمتی خاص برای تدوین و طراحی دوره های آموزشی اکوتوریسم
- اهم اقدامات صورت پذیرفته:
- ۱- برگزاری نخستین کارگاه آموزشی کارشناسان طبیعت گردی سراسر کشور در کاخ سعدآباد
 - ۲- برگزاری دومین کارگاه آموزشی کارشناسان طبیعت گردی سراسر کشور در هتل بادله ساری
 - ۳- برگزاری نخستین کارگاه آموزشی ملی طبیعت گردی با همکاری دانشگاه تهران
 - ۴- برنامه ریزی جهت برگزاری دوره آموزشی مدیران سازمان در ارومیه
 - ۵- برنامه ریزی جهت برگزاری همایش آموزشی زنجان در مهرماه

